

Verlag publieksbijeenkomst omgevingsvisie Borsele 5 april 2022

Op dinsdagavond 5 april kwamen inwoners bijeen tijdens de eerste Publieksbijeenkomst voor de omgevingsvisie van de gemeente Borsele. Tijdens de bijeenkomst praatten de inwoners mee over vier thema's en vraagstellingen:

1. Hoe maken we samen Borsele klimaatbestendig en duurzaam?
2. Hoe blijft Borsele een fijne gemeente om te wonen?
3. Hoe zetten we Borsele economisch en recreatief op de kaart?
4. Hoe houden we Borsele mooi?

De input uit deze bijeenkomst, en uit die van 11 april, betrekken we bij het maken van de omgevingsvisie voor de gehele gemeente Borsele.

Avondvoorzitter Edwin Oude Weernink opende de avond. Wethouder Kees Weststrate heette iedereen welkom en stipte kort aan waar het deze avond over zou gaan. Daarna volgde een filmpje over 20 jaar terug in de tijd en een blik in de toekomst. Daarna werd ook een toelichting gegeven op de stand van zaken van de omgevingsvisie.

Na het plenaire deel was het tijd voor de deelnemers om aan de slag te gaan met een workshop. Zij schoven aan bij een tafel over één van de vier thema's. Hoe zien onze dorpen en ons buitengebied er in 2040 uit? Hoe zorgen we ervoor dat we tegen die tijd klimaatbestendig zijn? Is Borsele aantrekkelijk genoeg voor toeristen? Wat missen we nog? Hierover, en over nog vele andere vragen, ging het op deze avond. De inbreng betreft de gemeente Borsele bij het opstellen van de omgevingsvisie. Hieronder volgt een verslag van de belangrijkste punten die over tafel zijn gekomen, gerangschikt per thema.

Wat moeten we doen om Borsele klimaatbestendig te maken?

- Door energiearmoede is de overheid aan zet. Anderzijds is elke inwoner medeverantwoordelijk.
- De gemeente moet inwoners en ondernemers stimuleren door subsidies aan te bieden, bijvoorbeeld voor groene daken. Laat dit in de welstand toe.
- Bewustwording:
  - Waar kunnen inwoners terecht: duurzaam bouwen loket, energiek Zeeland voor woningeigenaren.
  - Goede ontsluiting van informatie voor inwoners.
  - Gedragsverandering wordt als belangrijk gezien, oude gewoontes moeten veranderen.
  - Het goede voorbeeld geven in de openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen.
- Ontwikkelingen (ter overweging):
  - Laat windmolens kleiner dan 20 meter toe. Dit is een landelijke ontwikkeling. Open staan voor vernieuwingen.
  - Zet in op zoetwaterbuffering vanuit stedelijk gebied voor de landbouw.
  - Hagelnetten van zonnepanelen boven boomgaarden. Tegen hagel en gelijk energieopwekking.

- Regentonnen, windmolens, accu's om zelf op te laden. Warme truien uitdelen.
- Meer groen in de dorpen om hittestress te voorkomen. Bomen zorgen voor koeling. Inzetten/onderzoeken op mogelijkheden om met restwarmte van bedrijven woningen te verwarmen.
- Bodemwarmte: liggen daar mogelijkheden om van het gas af te gaan?
- Aandachtspunten:
  - Nu wordt er op uiterlijk getoetst, de functionaliteit is zeker zo belangrijk.
  - Geen tegeltax, niet straffen, te kleine maatregel in verhouding tot een subsidie.
  - We moeten als gemeente beter aansluiten aan landelijke regelgeving, waarom willen we verder gaan dan het bouwbesluit?
- Integraal bekijken, klimaatadaptatie, circulariteit standaard meenemen in de regelgeving. Beleid moet niet in strijd zijn met klimaatmaatregelen.
- De gemeente kan veel verder gaan met duurzaamheid en adaptatie (bijvoorbeeld Platepolder). Leg de lat hoog, stel duidelijke regels op en toon lef en moed. Nu is de tijd rijp voor externe prikkels.
- Samenwerken, ook met andere gemeenten.

Hoe zetten we Borsele economisch en recreatief op de kaart?

- Er zijn voldoende recreatieve overnachtingsplaatsen in Borsele. Inwoners willen geen nieuwe grootschalige ontwikkelingen. Wat is de dekkingsgraad van recreatieve overnachtingsvoorzieningen? De verwachting is dat de toename van boekingen door corona zal afvlakken.
- De betekenis van camperplekken graag meenemen in de kaders die in de omgevingsvisie gesteld worden. Zijn er voldoende voorzieningen voor rondtrekkende campers? Kan dit meerwaarde hebben voor het economisch, recreatief en landschappelijk profiel van de gemeente?
- Er moeten geen nieuwe grootschalige recreatieve ontwikkelingen komen, zoals Scheldeoord. Wel moeten we als gemeente diversiteit aanbieden om ons te profileren (zoals op duurzaamheid).
- Een positief effect van kleinschalige recreatieve voorzieningen: reuring (in de zomer). Hiervoor is de regeldruk relatief hoog (met name bestemmingsplan, nee-tenzij houding, oog voor rolopvatting) → maatwerk, eerdere keuze raad?
- E-scooters zijn prima met een positief economisch effect als het wordt verbonden aan dagrecreatieve voorzieningen. De wens is om lawaaimakende en overlastgevende scooters (in de Zak van Zuid-Beveland) te weren door vergunningverlening in de gemeente. Stem ook met andere gemeenten af hoe zij dergelijke ontwikkelingen vergunnen. Ook regulering van het gedrag is gewenst.
- Mensen van buiten Borsele mogen komen recreëren, bij voorkeur als de recreant rust zoekt en op zoek is naar extensieve recreatie. Aan deze profilering wordt gewerkt.
- De meeste recreanten wijken uit naar Walcheren, bij gebrek aan plek komen ze naar Borsele.
- Horeca voor extensieve recreatie is beperkt, maak hier ruimte voor en faciliteer het.
- Intensivering van fietsrecreatie door nieuwe fietsroutes te realiseren en verbeteren van voorzieningen langs routes is ook welkom. Nieuwe fietsroutes kan ook een faciliterende rol

bieden bij het geven aan bekendheid van het landschapspark.

“Kun je uit recreanten dezelfde economische waarde halen als uit (bedrijven)terreinen?”

- We moeten geen nieuwe bedrijventerreinen realiseren (exacte locaties zijn bepalend), beter benutten van bestaande bedrijven. Wel zijn bedrijventerreinen de motor onder bevolkingsgroei, met alle economische gevolgen van dien. Concentreer bedrijventerreinen nabij/langs de A58.
- Benut koppelkansen op het gebied van recreatie en landbouw (voedseltransitie). Kan de gemeente dit faciliteren?
- Er is een goede huisvesting nodig voor arbeidsmigranten. In de kern kan het de leefbaarheid aantasten.
  - Kan dit voorkomen worden als de gemeente meer huisvesting faciliteert? Flexibele schil voor tijdelijke huisvesting rond een kern? Betere/meer regionale afstemming?
  - Tijdelijke huisvesting op bijv. evenemententerreinen, op eigen terrein van agrarische bedrijven of clusteren met andere ontwikkelingen zijn benoemde opties.
- De rol van de gemeente: uitgaan van veel vertrouwen, maar ook harde handhaving als het vertrouwen geschonden wordt.
- Fruitteelt brengt een piek in vraag naar arbeidsmigranten met zich mee. Andere sectoren (mosselteelt/Sloegebied) kennen jaarrond een relatief stabiele vraag.

Hoe houden we Borsele een fijne plek om te wonen?

- Overwegend voorkeur om ook in kleine kernen te bouwen in verband met het behoud van de leefbaarheid en voorzieningen.
- Door opkoop van woningen door uitzendbureaus/beleggers is het lastig om een woning te kopen.
- Boodschappen aan huis bezorgen en internetverkoop is een slechte ontwikkeling.
- Niet alles kan overal behouden blijven, we moeten meer gaan concentreren.

“We moeten de rust, ruimte en natuur in het buitengebied behouden.”

- Maak onderscheid in doelgroepen (starters, middengroep, senioren).
- Flexibel bouwen vergroot de doorstroming.
- Controle hebben/houden dat woningen door de juiste doelgroep bewoond blijft worden.
- Voorzieningen moeten worden gestabiliseerd en waar mogelijk uitgebouwd worden. Niet als gemeente eenzijdig beslissen over sluiting, bespreek dit als gemeente tijdig met het dorp.
- Woonplicht bij het kopen van bouwgrond of een bestaande woning.

- Eigen of voormalige inwoners moeten als eerste recht hebben op een woning.

Hoe houden we Borsele mooi?

- Het leven verandert, de gemeente verandert, dus de mensen ook. De levendigheid moeten we in stand houden.
- De meeste mooie kenmerken moeten we bewaren en waar mogelijk uitbreiden.
- Bij het heggegebied rond Nisse moeten we oppassen voor verdergaande verrommeling (masten van 32 meter). De gemeente moet beter nagaan wat ze willen beschermen. De leidingen hadden waarschijnlijk onder de grond gekund, maar dat is niet tegengehouden (kosten?). Ook hadden misschien de huidige masten (her)gebruikt kunnen worden.
- De grenslindes moeten beter worden verzorgd. Die moeten behouden blijven voor de biodiversiteit, verminderen van CO2 en voor het klimaat. Deze zijn daarnaast kenmerkend en uniek voor de streek.
- Overkoepelend moeten we ervoor zorgen dat we meer behoud van bomen hebben die er nu zijn. Een jonge boom is niet te vergelijken met een oude boom. Ook zorgen bomen voor het accentueren van de dijken.
- De kerktorens zijn kenmerkend voor de dorpen. Ook al zal de functie van kerken in de toekomst wellicht vervallen, de torens zelf moeten behouden blijven door herinvulling van de kerken (wonen, horeca of maatschappelijk)
- De Westerschelderand is een unieke plek met mooie slikken. Dit gaat vooruit en moet in de toekomst minimaal zo blijven.
- Oude boerderijen (o.a. Hoeve van der Meulen) zijn soms lastig om het als particulier financieel te onderhouden, hier moet nagedacht worden over subsidie.
- Wanneer er wordt nagedacht over nieuwbouw in het buitengebied, dan hoeft er niet persé vastgehouden te worden aan de oude bouwstijl.
- Zorg dat het cultureel erfgoed behouden blijft. Mag dit geld kosten? De gemeente moet hiervoor zeer bereidwillig zijn.
- Om het cultuurlandschap heen komt nu een energielandschap. Het gevolg hiervan is verval, ook wel “landschapspijn” genoemd. We moeten het landschap meer verdedigen, zoals Schouwen-Duiveland dat bijvoorbeeld doet.
- Woningbouw wordt gezien als een bedreiging voor het mooie unieke buitengebied. Inwoners zijn benieuwd hoe dit zich gaat ontwikkelen.

“Wat er nu is, moeten we behouden.

Wat we toevoegen moet passen in de omgeving”

- Pfas in het water vormt een bedreiging voor de gezondheid. Is het nog wel verantwoord nu en in de toekomst om het water in te duiken? Willen we dit als gemeente verdedigen met onze lange kustlijn?
- De klimaatverandering zorgt voor verdroging. Waterberging is hiervoor heel belangrijk.
- De natuur in het heggegebied moet behouden blijven, het is mooi en daarbij ook aantrekkelijk voor toeristen.

- Het gebied willen we zo behouden. We willen het in ieder geval niet compleet anders hebben, bijvoorbeeld door het toevoegen van kerncentrales of wind- en zonneparken. Dit betekent dat we het goed moeten beschermen en beheren. Om het mooi te houden moet er geld beschikbaar gesteld worden.
- Iets wat dit kan bedreigen is het capaciteitstekort van energie in de toekomst. We willen koste wat het kost geen bovengrondse leidingen door de Zak meer. De gemeente had in het verleden te weinig ambitie om dit tegen te houden, dit moet in de toekomst anders worden opgelost.
- Van de campings (Stelleplas en Baarland) hebben inwoners geen last. Het verkeer naar de campings mag in de toekomst niet belastend zijn voor de dorpen.
- Ook van toerisme hebben inwoners geen last. De meeste toeristen gaan naar Walcheren. Onder andere bedrijven en B&B's profiteren van de toeristen die wij hier krijgen. Dit moeten we in de toekomst verder uitbreiden, door meer aanbod van onder andere horeca en fietspaden.
- De uitbreiding van bedrijven(terreinen) is een bedreiging voor het buitengebied. Anderzijds bieden bedrijven werkgelegenheid in de omgeving. Een bepaalde economie is dus wel wenselijk. Een oplossing zou kunnen zijn om het meer te concentreren.
- De gemeente moet wellicht meer bepalen hoeveel % van het buitengebied we besteden aan welke invulling (industrie, wonen, recreatie, groen, etc.)
- In de toekomst moeten we duurzame landbouw en diversiteit in functies meer stimuleren, nu is het erg monofunctioneel.

“Het landschap is in de afgelopen 100 jaar ernstig veranderd”

- De dijken (onder andere in het “oude” land). De schaapskudde om de dijken te begrazen zijn weg. Zo’n element als dit terughalen zou van toegevoegde waarde zijn.
- Het weggetje met grindstenen bij de nieuwe Platenpolder zal waarschijnlijk vervangen worden door asfalt, dit is zonde.

Wat is er mooi in de gemeente?

- De gehele zak van Zuid-Beveland.
- De grenslindes.
- Het heggengebied rond Nisse
- Ganzengebied de Poel
- Behouden van de kerktorens als landmark van de kernen.
- De dijken en het landschap daaromheen (o.a. de Valdijk)
- De weel bij Nisse en Zwaakse Weel
- De Westerschelde
- De mensen
- Afwisselende kleinschalig landschap
- Afwisselende (bedrijvige) invulling van het buitengebied: fruit, akkers, natuur, welen, etc.
- De boomgaarden
- Het gebied bij de Zwake
- De rust, ruimte en natuur

- De Zeeuwse boerderijen
- De mensen en gemeenschapszin

We kijken terug op een geslaagde avond met de inwoners. Wij bedanken de aanwezigen voor hun input, de gespreksleiders voor hun inzet om de gesprekken te begeleiden en de wethouder voor zijn aanwezigheid en bijdrage.